

SZENTESÉS VIDÉKE

A Csongrádvármegyei Gazdasági Egyesület Hivatalos Közlönye.

Megjelen vasárnap és csütörtökön.
Előzetési ár:
Egyedlőre 2 korona 50 fillér, félévre 3 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca, Pollák-ház,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilvántári közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt áron számít fel.

Költségvetés 1903-ra.

A háztartási szakosztály folyó hó 20-án vette előzetes bírálat alá Szent-
es város 1903. évi költségelőirány-
zatát, aznap délután 2 órától esti 7
óráig, Mátffy Ferencz dr. polgár-
mester elnöklése mellett tartott ülésé-
ben és akik a szakosztály munkáját
ismerik, amelylyel különben itt rész-
letesen is foglalkozni kívánunk —
azok nyugodtan mondhatják, hogy
lelkiismeretesen iparkodott, a községi
háztartás szoliditását összhangba hozni
az adófizető polgárok érdekével s
különösen azon igyekezett, hogy e
háztartás egyen-ulyának felbillenése
nélkül is megkíméljék a polgárokat
az újabb pótdadóemelésről.

Ahogy alábbi részletezésünkben
kiteszük, ezt a maga elé tűzött célt
a szakosztálynak sikerült is elérnie.

A költségelőirányzat bevételi rész-
szen, természetesen a szakosztály mit-
sem változatható. Hiába való is
volna, ott egyes tételeknél emelést
vinni keresztül, mely a gyakorlati ki-
vitelben meg nem valósulhatna, mert
minden ezt célzó törekvés mulhatat-
lanul a községi háztartás egyensúlyá-
nak megbillenésére vezetne. Okos
gazda a maga kis háztartásában sem
kecsgeti magát erősen felcsigázott
bevételi reményekkel, mert biztos csaló-
dásnak tenné ki magát az ilyen ön-
áltatással; annál kevésbé teheti ezt
egy város, mely polgársága ezreit
ilyen csalódások esélyének sem mi körül-
mények közt sem teheti ki.

Más a helyzet a költségelőirány-
zat kiadási rovataival szemben. Okos,
előrelátó takarékossgal itt már igenis
lehet, sőt kell is törlesbe hozni az
előirányzat mindazokat a tételeit,
amelyek olyan célokra szolgálnának,
melyek a közérdek szempontjából nem
elmellőzhetően szükségleteket fe-
deznek.

De túlzásba menni itt sem szabad,
mert ez az év folyamán, melyre az a
költségvetés készül, nagyon hamar
megboszulhatná magát esetleg a köz-
ségi háztartás fennakadásában is, vagy
legalább abban, hogy egy pótköltség-
vetés beterjesztésének kényszerűsége
elé állítaná évközben a tanácsot; ami
pedig mindig rossz hatással van az
adófizetőkre.

A háztartási szakosztályt, az eléje
terjesztett költségelőirányzat felülbírá-
lásánál tényleg ezek a szempontok
vezették és ezért merjük mondani,

hogy lelkiismeretes, szolid munkát vég-
zett.

Attérve a munka részleteire, első
sorban is 700 koronával emelte a
szakosztály a tanügyi célokra elő-
irányzott összeget. Szükségessé tette
pedig ezt az emelést az a körülmény,
hogy az iskolaszék 1903. évi költség-
vetésének beterjesztése után, a pol-
gári leányiskola egyik tanítója: Csuy-
páyné Kindermann Erzsébet, indokolt
betegsége miatt félévi szabadságidőt
kért és kapott az iskolaszéktől, E fél
év alatt pedig a helyettesítéséről kel-
lett gondoskodni, ami 700 korona
kiadástöbbletet von maga után. Erről
az iskolaszék pótköltségvetést terjeszt-
ett be a tanácshoz és észszerűnek
látszott a kérdéses összeget már most,
a közgyűlési tárgyalás előtt beállítani
az illető rovat kiadásai közé.

A közbiztonsági és közlekedési
kiadásoknál ellenben törlesbe ja-
vasolt-hozni a szakosztály 5070 kor-
onát. Es pedig törülni javasolja a ki-
séri fúttca emelésére s az átereszek
emelésére felvett 1870 koronát, a
gyalogjárók jékarba helyezésére elő-
irányzott 2000 koronából 1000 kor-
onát; az egyes házvonalak előtt épít-
endő új járdákra előirányzott 1522
koronából mintegy 800 koronát s a
hidak, átereszek, csatornák építésére
és fentartására előirányzott, összesen
2800 koronából 1400 koronát. Ugyanitt
van felvéve 1200 korona a bel és kül-
területi térképek sokszorosítására is.
Mint hogy azonban e célra a város f.
évi költségvetésében is tetemes ösz-
szeg volt felvéve, — a háztartási
szakosztály utasítandónak véli a mér-
nöki tisztséget, az összegnek ez évben
a rendeltetése céljára való felhasználá-
sára es éppen ezért a jövő évre elő-
irányzott összeget a maga egészében
törülni javasolja.

A gazdasági kiadások 6. rova-
tának tételeire előirányzott, összesen
7000 koronából törlesbe hozott a szak-
osztály 2500 koronát s végül törülte
a rendkívüli és átutó kiadásoknál a
Bálint János háza mögött levő zug
beboltozására előirányzott 1085 kor-
onát, a tűzoltáshoz szükségesnek mon-
dot tolólétrára előirányzott 1200 kor-
onát, a stabil fertőtlenítő gépre elő-
irányzott 1300 koronát és a járvány-
kórházra előirányzott 2500 koronát,
az utóbbi tételt azaz a megokolással,
hogy a korábbi költségvetések alap-
ján erre a célra már úgyis rendelkez-
ésre áll mintegy 3500 korona, uta-
sítassék tehát a tanács, hogy ezt az
összeget, a f. évi költségvetés kere-

tében, a rendeltetése céljára fel is
használja.

Mindent összegezve, a költség-
előirányzat kiadási tételeiből 16355
koronát javasol törülni a háztartási
szakosztály, amivel ha összevetjük a
tanügyi kiadásoknál előirányzatba ho-
zott 700 korona többletet, a szakos-
tályi javaslat 15655 koronával ja-
vasolja a közkiadásokat apasztani, ami
öt százalék pótdadó apadásnak felel
meg, úgy, hogy a javaslat elfogadá-
sása esetén a pótdadó kulcsa 1903-ra
77, illetve 80 százalékra szállna le,
az előirányzott 82, illetve 85 száza-
lékkal szemben.

A f. évi 68, illetve 79 százalékos
pótadónkhoz viszonyítva ezt az ered-
ményt, még mindig mutatkozik ugyan
a jövő év hátrányára némi jelenték-
telen pótdadóemelkedés. Valószínű azon-
ban, hogy a képviselőtestület, az elő-
irányzat közgyűlési tárgyalása során
még fog bizonyos törléseket eszközö-
lni és így az következik majd be,
amit már az e tárgyban írt előző
cikkünkben is hangsúlyoztuk, — hogy
tudniillik az 1903. évi községi pót-
adónk egy fillérrel sem lesz magasabb,
mint a folyó évi volt.

A háziiparról. A szorgos mezői munka,
szántás vetés maholnap véget ér. Innen-onnan
bekövetkezik az az idő, mikor a földműves-
embernek csupán csak a háza táján van
valamieske tennivalója és nekidülhet közbeu
a pihenésnek is. Persze, nem azért pihen,
mintha megerőmörölt volna a dologtól, hanem
mert nem igen akad munkája.

Sok ember sajnálja őszintén, hogy a
drága időt tétlenül kell elhevernie. De mit
tegyen, mikor napszem is alig kerül, más
foglalkozás se akad.

Voltaképen biz ottan akadna, csak egy
kissé kell érette körültekintenuknk. Ott van a
háziipar, mely télfoglalkozást és kenyeret
nyújthatna a népnek. Csak azt kell úzni és
megtanulni a módját; mert hát — mint
mindenhez — ehhez is érteni kell.

Ki minék nem mestere: hóhéra az an-
nak; tartja a közmondás és ez olyan régi
igazság, hogy tagadni lehetetlen. Annak pe-
dig, hogy a háziiparba beletanuljunk, semmi
sem állja az útját.

A földművelésügyi kormány az ország
öb vidékére küld tanítómastereket a téli
hónapokban, ezek mindazokat, akik magukat
a háziipar valamelyik ágában kiképeztetni
akarják, kitanítják. Ugy tudjuk, az idén is
1200 helyen lesz ilyen háziipari szakoktatás
és ahol a nép tovább lát az orránál, ott a
helyi vezető emberek gondoskodnak is róla,

hogyan ilyen tanítás lehetőleg az ő községükben is legyen.

A tanítás olyankor kezdődik, mikor már a mezei munka végképen szünetel. És mindenütt a házipárnak azt a fajtáját tanítják, aminek a nyers anyaga kéznél van. Ahol nád és sás terem, abból csinálnak takarós, hasznos dolgokat; ahol sok fűzfa van, ennek a szubjából fonnak kasokat; ahol sok a fa, abból tanítják meg az embereket, legényeket, lányokat mindenfélre, a gazdaságban felhasználható tárgyak elkészítésére.

Ami házipari terméket így a dolgozók kezek felőlön előállítanak, azt aztán el is lehet adni. Mert csak olyan dolgokat készítenek, amikre szükség van.

Ma már sok gyümölcsöt, aprójszágot szállítunk külföldre. Ezek elszállításánál szükség van kasokra, ládákra, melyek házipar-szerűen készíthetők el. Az olyan kisgazda is jobban boldogul, akinek nem kell mindent pénzen vennie, ezeken a tanításokon pedig sok olyan szerszámrész megcsinálására kioktatják, amit eddig pénzen vett meg. Bezzeg másként van az olyan háztájón, ahol nem a nyári keresetből, a készből élnek, hanem egy kis téli keresettel is megszerzik azt. Ahol az a jelszó: hanem csurog is, legalább cseppen — nem őrül ki hamaros az éléskamra.

A maguk jövőtől törődő községbeliek tehát azon legyenek, hogy községükben a házipar valamelyik ága meghonosodjék. Amit a török szomszédoknál látnak, azt tanulják el.

Ha nálunk a nép csak azt készítené, amiért van apránként nagy summa pénz adunk ki: másképpen állna a gazdaságunk, boldogabb volna a nép és nem soppánkdnánk haszontalanul. Az őszi napokon való beszélgetések közben erről is elmélkedjünk és ne csak a szóval maradjunk, de határozzunk is és határozatunkat hajtjuk végre.

Társadalmi politika.

Egy répirat jelent meg a napokban. Hatalmas igazságokat, erőteljes buzdiást tartalmaz ez az iras, melynek tartalmát milliók kellene megismerni, hogy amit elmond, arra tegyünk hitvallást valamennyien és fanatikus buzgósággal kövessük. Ezért is hívjuk fel rá olvasónk figyelmét.

Tőkeszegény ország vagyunk; hangzik minduntalan. Pedig nem igaz. Az igazság az: hogy gazdalkodni nem tudunk. Mert nincs pazzrabb nép a magyarnak.

Nem azt akadjuk ezzel mondani, hogy nálunk mindenki elveri mindenét, — ámbar, hogy egy nép sem vizs annyi pénzt a külföldre és enged az idegének a maga országában annyit szerezni és az országból kivinni mint a magyar.

Üdülni akarunk, — megyünk külföldre; gyökell, hozunk az országba külföldi gyarorságot; az államnak pénz kell, — kölcson veszi a külföldről. Ilyen gazdakodás mellett nem lehet boldogulni. Ilyen rendszerrel csak pusztulni lehet.

Tízharhat millió lakossal, jó termőfölddel, gazdag bányákkal, kiterjedt erdőkkel, haldús vizekkel bír ország nem lehet tökeszegény. Ott föltétlenül kell tudni annyi pénzt összehozni, hogy minden az országban szükséges vállalatot meg lehessen teremteni. Csak meg kell választani a helyes utat.

Tömörülni kell a kistőkövek. Együttműködést kell kifejtenie a társadalomnak. Társadalmi közgazdasági politikát kell csinálni.

Ennek eszköze: kis részvényekkel működő, szélesalapú részvénytársaságok alapítása, melyekben a szegényebb népréteg is résztvevessen.

Angliában a spekuláció teremtette meg

a 24 koronás részvényekkel működő részvénytársaságokat: nálunk a nemzeti jólét emelése érdekében kellene ilyeneket alapítani. Az angol 24 koronás részvénytársaságok olyan eredményeket értek el, mint ritka más vállalatok.

Nálunk, ahol a vállalkozási szellem esetély, ilyen módon lehetne a nép zömét leg-hathatósabbban a vállalatokban való részvételre serkenteni. Ezzel lehetne a magyarság fölényét a legerőteljesebben biztosítani.

Ha a magyarság tönörü, közös akarral és lelkesedéssel járni nagy nemzeti részvénytársaságok alapításához, — akkor néhány év alatt közgazdasági téren olyan eredményeket leszünk képesek felmutatni, melyek az egész világ bulmatat fölkeltik.

Ilyen módon közgazdasági függetlenségünket is gyorsabban érjük el, mint bármely más eszközzel. Egy nemzet önállóságát, hatalmát csak úgy egyszerűen kihirdetni nem lehet. Nem kiáltaljuk oda a világnak: függetlenek vagyunk, nagy hatalom vagyunk, ne merjtek bánni, tiszteljétek! — A függetlenséget ki kell vívni tudni, a hatalmat mutetni kell tudni. Ehez pedig mindenkéftl pénz kell, sok, sok pénz.

Anglia azért olyan hatalmas, mert nagy nemzeti vagyona van. Ott mindenre jut, akármiylen nagy költsékezésbe is viszik magukat. A hataryokat nem érik, mert minden kiadott fillér ismét csak az angol polgár zsebébe vanderol s a vagyon nem megy ki a külföldre még harbor esetén sem. Az angol nép kiváló dízeli szellemmel kívül nagy része van ebben, az angol emberben a közérdek szolgálása iránt bulmatos módon kifejtett polgári kötelességérzetnek is. Ott mindenki kötelességének tartja, hogy eleve egy részét a közérdek szolgálatának szentelje; de nem azért, hogy e reven kenyerkeresethez jusson. Az angol rendszerint áldoz a közélet előmozdítására, a köz rovasára sohasem ölszköd.

Hazánkban is ez uton haladunk egyidőben. Sokan kötelességünknek tartó tak, hogy a köznek szolgáljunk, legyen, becseletből. Megtiszteltetésnek vették, ha valakit bizalmi állásba megválasztottak. Ez természetesen csak addig volt lehetséges, míg a középosztály elég vagyonos volt, hogy a sajátjából megéjen. Most elszegényedett a nemzet, mert többet költ, mint szer. Megkezdődött a versenyfutás a köztisztviselői állásokérei, nem azért, hogy a közérdekét szolgáljuk, hanem, hogy kenyérhez jussunk.

A híres magyar vendégszeretetnek is az volt az alapja, hogy bőségben élünk. Akinek van, az könnyen ad. Persze, azt is alabbszagtak, hogy az életviszonyok változtak és nemeak értéltal kell már a jólétesek. A vendégszeretet iránt való hajlamunk megmaradt ugyan, de ma kevés magyar embernek van kellő jövedelme, hogy azt tényleg gyakorolhassa is.

Viszonyainkon változtatni kell. Új kereseti forrásokot kell nyitni, melyek mindenki számára hozzáférhetőek legyenek. Az ipart kell fejleszteni.

Nem új eszmé ez, de eddig rossz úton haladtunk a cél felé. Mindezt a kormánytól és a kormány közegeitől várunk. Ezek akartak is produkálni, mert megvan bennük a jóra való hajlandóság és az ambició. De haték is csak nagy tökével rendelkező, nagy vállalkozó szellemmel bíró egyének újan boldogulhatnak. Ilyeneket pedig itthon nem igen találtak és kénytelenek voltak külföldieket fogni. Jelszó lett: hozzuk be a külföldi tőké. Ennek a becsalogtatására aztán kitalaltunk egy képtelen rendszert. Igértünk és adunk államsegélyt, adómentességet és mindenféle kiváltságos állami kedvezményeket. Fizettünk azért, hogy a gyártott iparcikkeket újból drágán megfizessük a külföldinek. Egyik-másik irányban volt siker de volt felülés is. A legnagyobb baj azonban az, hogy ezzel a rendszerrel szerencsésen oda jutottunk, hogy ma nálunk állami segély nélkül már senki sem akar semmit megkezdni és adót sem akar senki fizetni. Hová vezet ez? Ki fizessen annyi adót, hogy a sok subvenciót győzzük? Még cipőgyárnak is kellett államsegélyt adni. Hiszen, ha ilyen állandó és óriási keresletnek

örvendő cikket sem lehet államsegély nélkül gyártani: akkor mi az istencsuda! lehet?

Ezt a rendet be kell szüntetni. A kormány nem fújhatja föl az ország iparát. Azt egészséges alapon csak társadalmi úton lehet fejleszteni. A társadalmi mozgalmnak széles alapon kell mozognia, az egész nemzetet kell athatnia. A nemzet akaratára a leg-hathatósabb segélyt, melyet valamely vállalatnak nyújtani lehet. É fölttt a kormány nem rendelkezik, cvél nem rendelkezhet, ezt a nemzetnek magának kell megadnia, a saját érdekében.

A magyar sajátságos viszonyok közt élt évszázadokon át. Nincs még egy nemzet, melynek történetében ennek parjára talál-nánk. Évszázadokon keresztül verekedtünk hol küllenséggel, hol magunk között. Végre békés körülmények közé jutottunk. Úgy jartunk, mint a hosszú haroburban velt katona, aki a táborozás alatt elszokott a rendes polgári élettől és megszokta a dorobólzat. Hazatérve, pótolni akarja azt, amit a tabori élet kínidóságban mulasztott, nélkülözött: mulat és a dologtól írözük. És ez így megy, míg — kiabrandul, vagy tönkre megy. Eleget dorobólzatunk. Abrandujunk ki, mielőtt tönkre-mennénk.

A békés viszonyok közt is sajátságos körülmények közé jutottunk. Olyan furcsa önállóság nincs egy államnak se, mint nekünk. Legnagyobb bajunk azonban, hogy gazdaságilag éppen nem vagyunk önallók.

Rendkívüli viszonyok közt élünk, rendkívüli eszközökkel is kell magunkon segíteni. Nem fejlődhetünk úgy, mint mas államok népe fejlődik. Viszonyainkra küllöz közgazdasági rendszer kell alkotnunk, illőben teljesen elszegényedünk, kizsskanyolnak az idegnek és — elpusztulunk.

Össze kell tartani a társadalomnak, az egész nemzetnek és közös erővel megteremteni azt, amit az egyes, elégséges eszközök hiányában el nem érhet. Közösen kell gazdalkodnunk, keresetforrásokot nyitni, a vagyonosodás olyan módját keresni, mely lehetővé teszi a szegényeknek is, hogy vagyont gyűjthessenek. Roppant erő van a népben, mely kellőben összetart és helyes úton haladva, akar boldogulni. A egyes ember filéje: semmi; a millióké: vagyont képvisel. Ha mindenki hozzájárul csak csekély összeggel is valamely vállalat létesítéséhez, hatalmas tőkéi gyűjthetünk mindennemű vállalat alapításához. Ha nálunk csak 2 millió ember akad, aki évenként 20 koronát hajlandó a nemzet jólétét emelő vállalatok létesítésére fordítani, akkor évenként 40 millió koronát tehetetünk hasznos intézmények létesítésébe. Ez pedig már hatalmas töké. Evvel sokat lehet teremteni. Munkát lehet adni ezreknek és a megélhetést biztosítani tízezeknek.

Ilyen módon létrejövő vállalatoknak nem kell állami szubvenció; a részvényesek, akik a vállalat létrejöttét lehetővé tették, saját érdekükben támogatják a vállalatot, kizárólag a maguk gyártmányait fogyasztják. Ezeknek nem kell adómentesség. Jövedelmek ezeknek kell és a jövedelmező vállalat szívesen fizet adót.

A magyar társadalom széles rétegeiből álló részvényeseknek már a saját érdekükben is meg kell azonban fogadniuk, hogy olyan gyártmányt, melyet nemzeti gyár is állít el, külföldről nem vesznek többé még akkor sem, ha a belföldi esecleg valamivel drágább volna. Hiszcn a saját holmijukat veszik, az azokért fizetett pénz pedig ismét visszakerül a saját zsebukbe. Csak arra kell hat vigyázni, hogy a honi vállalatok a legkitűnőbb cikket gyártsák és minőség tekintetében ne maradjanak vissza a külföldi gyártmányok mögött.

Ujdonságok

Szentes, 1902. október 23.

— Gazdasági szaktanítás. A vásárhelyi földműves-iskolának, mint erről már hírt adtunk, a f. évi november és december s a jövő évi január és február hónapok folyamán

egy-egy két hónapos mezőgazdasági tanfolyamot nyitnak. A tanfolyamok célja, hogy a felnőt gazda, aki gazdaságát csak rövid időre hagyhatja el, ott az okszerű gazdálkodás alapismereteiben oktatták nyerjen. Ezenkívül a tanfolyam hallgatói különféle háziipari tárgyak készítésére, nevezetesen kosáronás, seprű és kefekötés, különféle kisebb bogárn munkák végzésére is ki lesznek oktattva, mik a mezőgazdának hasznos téli foglalkozást nyújtanak. A tanfolyamra felvett hallgatók ingyenes ellátásban részesülnek és felvehető minden, 18-ik évét betöltött földmivelő, aki írni, olvasni tud. — Az erkölcsi bizonyítvány felmutatása mellett jelentkezni lehet a csongrádvármegyei gazdasági egyesület titkárnál, vagy S z a n t h ó Lajos dr. városi közigazgatási jegyzőnél.

— A közigazgatás egyszerűsítése. Buda-pestről értesítenek bennünket, hogy a közigazgatást egyszerűsítő törvényt végrehajtó rendeletei közül a legfontosabbak, vagyis az öt ügyviteli szabályzat, valamint a vármegyei pénztári és számviteli törvény négy végrehajtási utasítása, a belügyminisztérium kódifikáló osztályában jelenleg a végleges szövegkészítés stádiumában vannak és november első felében fognak megjelenni.

— Szakirodalmi pályázat. A szegedi kereskedelmi és iparkamara, mint a magyar kereskedelmi és iparkamarák szakirodalmi lapjának kezelője 1000 korona a díjat tűzi ki a következő szakunka megírására: A kereskedelem és a fogyasztási szövetkezetek. — A pályaműben kifejtendő a kis- és nagykereskedések, valamint a szövetkezetek egymás között való viszonya és ennek a jövőben várható alakulása és eredménye. A jelölés levéllel ellátott pályamunkák 1902. évi május 15-ik napjáig küldendőek be a kereskedelmi és iparkamara házához, Szegedre. A díj odaítélésére kiküldött bizottság a beérkezett pályamunkákat a kiválasztandó bírálóknak adja ki és azok írásos bírálati jelentése alapján, az 1903. évi kamari értekezletnek tesz előterjesztést a díj odaítélésére, megjegyezve, hogy a díj csak irodalmi becsű munkának ítéltető oda és hogy a díjazott munka egy éven belül való kiadásának joga és kötelezettsége a szakirodalmi alapot illeti.

— Hegyipáter a vádlottak padján. Megírtuk annak idején lapunkban, hogy Hegyi Antal csongrádi plebánus fenyegett levelet írt Rohemim Nathán siteri főbírbirtokosnak, mert az az ismeretes siteri felépítésért járó előre kikötött díjat nem volt hajlandó megfizetni Simanének. Roheim zsarolás miatt feljelentette Hegyit a szegedi büntető törvényszéknek, amely hítfőn foglalkozott az ügygel. Azonban ítéletet nem hoztak benne, mert Hegyinek ügy szerződést mutattak be, amit Roheimmal kötöttek a telepítés dolgában. Ezért a törvényszék elhalasztotta a tárgyalást mindaddig, míg a szerződés miatt indított polgári pör befejezését nem nyer.

— Árlejtés a járásbírószágnál. A szentesi kir. járásbírószág fogházában lévő loglyok élelmézésére árlejtést hirdettek. A nyílt árlejtés é h 28-án e. c. 10 órakor megvége a járásbírószági épület 1. számú helyiségében. Az árlejtési feltételek a hivatalos idő alatt ugyanott megtudhatók.

— Az új százkoronás bankó. A f. h. 20-án kerültek forgalomba az új 100 koronás bankjegyek, melyek közül néhány már ugyanaz nap városunkban is kén forgott. Ez a százas az első magyar bankó, melyet városunk szülötte: H e g e d ű s László rajzolt. Az új bankjegy rajzának színe zöld és így majd színes kevérték mutat a duzzadó erszényben

a kék ötvenkoronás, a piros húszkoronás és a lila 10 koronás bankó mellett.

— A késelő főcsúr. Izgalmas jelenet játszódtott le kedden este 7 óra körül a körház utcán. Egy S i m o n y i Róza nevű fiatal varrónékné ugyanis rémes sikoltás közepette kiáltotta:

— Gyilkos, gyilkos; megakar ölni!

Erre nagy csoportban verődött össze, az utca népe és főhaborodással hallgatta a vérző leány elbeszélését. Simonyi Rózát ugyanis már több nap óta kísérgette egy jól öltözött fiatal ember. Különösen este volt a nyomában, ahova csak ment és folyton beszélt hozzá, de a lány nem felelt neki. Kedden este is kísérte a titokzatos idegen és így futgott a leánynak:

— Aljlon meg egy szóra, édes.

— Mit akar tölem, hagyjon el engem, mert rendőrt kiáltok; mondta a lány főhaborodva, amire a fiatalember nagy kést rántott elő és a bal karján megbeszesítette a lányt, aki segítségért kiáltott, amire a kíváncsi közönség oda sereglett s kereste a mérnyőt. Annak azonban már nyoma se volt akkorra s most nagy buzgalommal kutatja a rendőrség a kiletét.

— Batusy báli. A szegénysorsú zsidó iskolásokat, segítő egyelet szombat esti batusy báliá iránt melyet a színházteremben tartanak meg, igen szép érdeklődés mutatkozik a közönség körében, úgy, hogy a mulatság teljes sikerre máris biztosíva van. Akik a kedélyesnek, családiasnak ígérkező mulatságon részt venni akarnak, a rendezőknél levő aláírási ivecnek meg mindig felirathozhatnak.

— Ujabb gyűjtés a Damjanich-szoborra. Vá r á d y Lajos gyógyszerész, volt 1848-iki honvédtiszt, aki maga is a vitéz Damjanich generális katonája volt, újabb gyűjtést tartott a hős tábornok emlékeztetének Szolnokon emelendő szobor alapja javára. Az újabb gyűjtés eredménye ismét 40 k. volt, melyet Várady már elis küldött Szolnokra a szoborbizottság pénztárnokának, aki az összeg vezételét már nyugtázta is. Szentesteröl ez újabb gyűjtéssel együtt már csaknem annyi adomány ment el a Damjanich szoborra, mint amennyit ugyanerre a célra Szolnok vármegye törvényhatósága megszavazott.

— Ősztündi tanulmányi útra. A szegedi kereskedelmi és iparkamara, mint a magyar kereskedelmi és iparkamarák szakirodalmi lapjának kezelője 1000 korona tanulmányi ösztöndíjra hirdet pályázatot. A pályázatokban melyek 1902. évi december elsőjéig küldendőek be a kereskedelmi és iparkamara központjára, megjelölendő a teendő utazás és illetőleg tanulmány teljes és részletes programja, megjegyezve, hogy oly tanulmányok teendők, melyek alapján a magyar ipar és kereskedelem gyakorlati előnyökért érhet el. A tanulmányt, melyre a pályázó vállalkozik, legkésőbb 1903. május végéig befejezendő; annak eredményéről pedig legkésőbb 1903 június végéig a szakirodalmi lapnak 200 nyomatot példányban rendelkezésre bocsátandó jelentés teendő.

— Az elcsábított asszony. Szeri Gábor és A pró Benedek Mindszenti lakosságsórságban állanak egymással, mindazonáltal nem a legjobb barátok. A közöttük fennálló haragnak oka a Szeri felesége, aki a férjét hűtlenül elhagyta és elment A próhoz. Szeri sokszor elment az asszonyért és kérélte az azonban oda se hederített az elhagyott férj könyörgésének. Ez évi július havában egy éjjel ismét elment A próhoz, hogy a feleségét hazahívja, s az udvarban kocsin alva találta őket. Ez annyira felűhősítette a megcsalt embert, hogy kirántotta zsebéből a revolvert és A pró Benedekre lött. A golyó nem talált, amire a megtámadott ember leugrott a kocsiról és öle ment a revolverező sógorral, aki úgy megverte, hogy nyolc napig nyomta utána az ágat. E miatt könnyű testi sértés vétségével vádolva került a szentesi járásbírószág elé, amely tegnapelőtt foglalkozott a

revolveres magyar ügyével. Ítélehozataira azonban nem került a sor, mert újabb tanúk beidézésig elhalasztották a tárgyalást.

— Ragadós állatbetegség. Gróf Károlyi László derekegyházi uradalomban a lovak között kiütött a lépfene, miéрт is az egész uradalmat zár alá helyezték.

— Rablómerénylet a kisteleki vásáron. Egy szegedi úrasszony, özv. Ivankovicsné f. h. 19-én kiment a kisteleki vásárra s a községben levő saját házában szállt meg, melyet Magyar István őrmester bírt bérben. Az úrasszony éjjelre a részére fenntartott szobáscsukába tért nyugalmára s nagyobb biztonság okáért ott vackolt le a földön a kocscsú: B e c s e i Árpád is. Alighogy elszenderedett, nyoszörgés ébresztette fel Ivankovicsnéét, aki erre ajtót nyitott és segítségért kiáltott, miközben egy alak ugrott ki a szobából az ajtó részen. A segélykiáltásra elősietők B e c s e i t vértőcesábn találtak a földön, ahol alvás közben lepte meg az ismeretlen, aki előbb megszurkálta, aztán fofogtatni kezdte. — A tettes csakhamar megkerült, Magyar István személyében, aki — a csendőrségtől való féltében önként jelentkezett a Szeged-felsőútanyai kapitányságon, ahonnan szegedre kísérték be. Magyar hazudozott. Ugy adta elő a dolgot, hogy az estén B e c s e i t meglötte egy deszkával és önvédelemből is surkálta meg ellenfelet. A kisteleki csendőrség azonban kiderítette, hogy Magyar előkészítette a betörést az ablak vasrácsáinak elfűrészelésével és csak azért surkálta meg B e c s e i t, mert ahogy a sötétben a szobába hatolt, rálépott a földön fekvő kocscsúra és félt a telfedeztetéstől. Célja azonban a gazdagság hírében álló Ivankovicsné kirablása volt. A csendőrség ezért Magyar visszazsároltatta másnap Kistelekre, ahová a szegedi törvényszék vizsgálóbírája is kiutazott.

— Magyar és török harcokk sirjainak felásása. A csongrádvármegyei régészeti tervsúly múzeumának munkás óre: Csallány Gábor e hét végén ismét nagyobb ásatásokat rendez, ami folytatásá lesz annak az ásatási ciklusnak, amit Csallány Gábor a nyár végén megkezdett. Ez alkalommal Lakos Imre dr. ügyvédnek Berökháton lévő birtokán rendez ásatásokat Csallány és felbontja azt két nagy dombot, a amikről az a hit van elterjedve, hogy a nagy török csaták alatt elesett török és magyar harcossal nyugodának ott. Így tehát valószínűleg ismét érdekes és becses régiségek kerülnek napfényre határunkban.

— Jótékony adomány. R e i s Samu dr. a templomi adakozás megvalósítása címén 8 koronát juttatott kezünkkhöz azzal a rendeltetéssel, hogy az összegből 2—2 koronát a szent egyletnek, az izr. növegyletnek, a szegény sorsú iskolásokat segítő egyletnek és a szentesi irantó egyletnek adjunk át. A jótékony adományt rendeltetése helyére juttatjuk és a nevezett egyletek nevében köszönetet mondunk az adakozónak.

— Marasztaló ítéletért — köszönet. Megírtuk lapunkban annak idején, hogy G o d á c Károly Mindszenti lakos korcsmajában ifj. Galambosi Sándor, R a f a e l Sándor és L a k o s József ferblítzek a mult hóban. A mikor a csendőrség betoppant és lefoglalta a bankot, amely állott — hat fillérből. A ferblítő triumvirátus kedden állott a szentesi büntető járásbírószág előtt. A kártyázó kompánia tagjai beismerték, hogy kártyáztak, előbb csak máriást, utóbb azonban ferblitre fordították a játékok. Ezért el is ítélte a három jeles alakot a járásbírószág, fejenként egy napra átváltoztatható 15 korona pénz bírságra.

— Megnyugszanak-e az ítéletben? kérdezte Z o m b o r y albró.

— Megnyugszunk, hogyne nyugodnánk; szépen köszönjük is, — mondta a három kiváló alak és mosolyogva távozott a teremről.

— Előkaszított tárgyak. A Mindszenti lakó Szabó Imre kovácsmestert bepörlötté adásokok miatt s több rendbeli gazdasági eszközök foglaltak le követelés fejében. Szabó azonban még az árverés előtt eladta

a tárgyakat, ami miatt sikasztással vádolva a szentesi büntető járásbírósg elé került. A napokban ültek fölötte törvényt és 3 napi fogházra ítélték. Terhelt az ítéletben megnyugodott.

— **Vesztett ebek a szomszédos községekben.** A csongrádmezei Csány és Mindszent községekben a vestett ebek szerfölött elszaporodtak. Kovács János mindszei lakos kutyája ugyanis, nem tudni mi okból megveszett és a községben több mint negyven kutyát megmárt, amelyeket a hatóság sorra felöveltet.

— **A pálnika hatása.** Bátori Istvánt úgy ismerik már a rendőrök, mint a tenyérkvet. Ez a jeles alak ugyanis többször mámoros, mint józan és italos állapotban be szokta mutatni szónoki tudományát, amiből természetesen utcai botrány keletkezik. Tegnapelőtt délután is kiállott a jótorkú Batori a Kossuth-térre és gyakorolta magát a szónoklati terén, míg végre a posztos rendőr meg sokalta a recitálást és a Kurcaparton lévő kijózanító intézetbe szállította a kiváló szónokot.

— **Bűn a nyomor miatt.** Balogh Lajos szentesi földműves a nyomorúság vitte rá a bűnre. Baloghot tudniillik beporítotték bizonyos adósság miatt és a követelés erejéig foglaltak is nála. Többek között lefoglaltak egy kocit, amit azonban Balogh az arverés előtt eladott, mert — ugymond — nem volt kenyérből. E miatt sikasztás véttségével vádolva állott tegnap a járásbírósg előtt, mely 3 napi fogházra ítélté. Az ítélet jogerős.

— **Hirtelen halál.** Az öreg Füst Molnár Lajos Kistóke 17. szám alatti lakost tegnapelőtt halva találták a hozzávaló az ősz ember szobájában. Halálának oka: szívizélhűdés.

— **Gyanús eb.** Az Erdőháti Nagy János II. tized 444. sz. a. lakos kutyája megharapta Orsz Istvánt. A rendőrfőkapitány a kutya gazdája ellen megindította az eljárást és egyben felhívta Hufnagel Jakab városi állatorvost, hogy a kutyát megvizsgálja, megtudandó: vajjon nem veszett-e?

— **Országos vásár a közelben.** A szabadi országos vásárt e hó 26, 27 és 28. napjain tartják meg. A vásárra hasított körmű jöszágok felhajtása tilos.

Meghívás.

Mint hogy a helybeli aliami főgymnásium segítő egyesületének f. é. október hó 12-ikére összehívott rendkívüli közgyűlése nem volt határozatképes, e közgyűlés az alapszabály értelmében 14 nappal későbbben, azaz e hó 26-án, azaz vasárnap d. e. 10 órakor a gym. tanári tanácsközben fog megtartani, melyre az egyesület alapító, rendes és partoló tagjai füzetelettel meghívhatnak. E másodsor egybehívott közgyűlés a megjelenő tagok számára való tekintet nélkül jogkörvényesen fog határozni.

A közgyűlés tárgya: A debreceni m. kir. tanker. főigazgató urnak az egyesületi alapítványi tőkék tárgyában kibocsátási irattanak tárgyalása.

Szentes, 1902. október 18.

Balázsovits Norbert,
egyesület elnök.

Irodalom.

A »Vasárnapi Ujság« október 19-iki száma 20 képpel s a következő tartalommal jelent meg: »Mátyas-ünnepek Kolozsvárté (képekkel a kolozsvári Matyas-zobor beleplezseről és az Erdélyi Kárpát-Egylet Erzsebet-lobogójának felavatásáról) — »Fadrusz Janos« arczképpel. Lázár Beiatól. — Regenytar: »Varga Imre.« Regény. Irta Veresti Arnold (Goró Lajos rajzaival). — »Piscesvics orosz tábornok vándorlásai és kalandjai.« Saját elbeszélés. A szláv eredeti után közli Huszár Imre (képekkel). — »Mátyas párbaja.« Irta Mikszáth Kálmán. — »Ferenczy Mátyas szobra.« — »Az országhá-

ban.« Koltémyen Vargha, Gyulától. — Mátyas király dunai hajóhadar. Réményi Antaltól. — »Hogyan kell dolgozni?« — Id. Ábrányi Kornél (arczképpel és képekkel) — »Király Pál« (arczképpel). — »Ruttkayné Kossuth Luiza« (arczképpel). — »Dr. Bókai János szobra« (képpel). — »A siketnemek väci intézete« (képekkel). — »Az amerikai zászló-ünnepe« (képpel: körmennet New-Yorkban a magyar zászlóval) — Irodalom és művészet. Közüintézetek és Egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. rendes hettirovatok.

Közgazdaság.

(Budapest okt. 23). A gabonatözsde helyzetét csak annyiban változott, hogy a kinnlát valamivel nagyobb volt, mint az utóbbi napokban, de az árak további emelkedését éppen nem akadályozta, mert úgy esett, éppen nem a malmok még nagyobb mértékben vasaroltak. Az iránzyat tehát szilárd maradt és a buza ára 5, a rozse pedig 5—7 fillérrel emelkedett. A határidőpiacon is állandóan szilárd irányzat uralkodik s az árak folyton emelkednek. Érdekes az októberi buza határidő emelkedése, mely mámar az áprilisi meghaladta. Nem igen szokot előfordulni és régen volt rá példa, hogy az októberi buza drágább lett volna az áprilisnál. A kontremin teljesen meg van a helyzet miatt rökönnyödvé s mivel a felmondásokba vetett vérmes reménye nem teljesült, most nyakra-főre igyekszik fedezni s így csak természetes, hogy az árak napról-napra emelkednek. Ilyen lesz a helyzet előreláthatóan még jó ideig.

A készáru piacon 40,000 mm. buza kelt macl, általában 5 fillérrel jobb arakon, mint tegnap. A rozs ára 5—10 fillérrel javult; zab tartott maradt, cimenben a tengerrért is 10 fillérrel magasabb arakat fizettek.

Vasúti menetrend.

Ervényes 1902. majus 1-től
Szolnok — E. - M. - Vásárhely
Budapestre indul 10 óra és 8 óra 30 p. éjjel 2 óra 15 p. délután.
Solnokról indul 3 óra 12 perckor éjjel, 11 óra 40 p. délelött és 4 óra 48 p. délután.
Szajolra érkezik 3 ó. 49 p. éjjel. 12. ó. 7 p. d. u. 5 óra 15 perc d. u.
Szajolból indul 3 óra 52 p. éjjel. 12 óra 8 p. és 5 óra 18 p. délután.
Puszt-Tenyérre érkezik 4 óra 11 p. éjjel 2 óra 25 p. és 5 óra 35 p. d. u.
Puszt-Tenyéről ind. 4 óra 11 p. éjjel, 12 óra 26 p. és 5 óra 36 p. d. u.
Kengyelről indul 4 óra 48 p. éjjel, 12 óra 5 p. d. u. és 6 óra 01 p. este.
Mártfúrról indul 5 óra 19 p. éjjel 1 óra 17 p. és 6 óra 25 perc este.
Tisza-Földváról indul 5 óra 50 p. éjjel, 1 óra 47 p. d. u. és 6 óra 42 p. este.
Homokról indul 6 óra 02 p. reggel 1 óra 59 p. d. u. és 6 óra 53 p. este.
Kun-Szent-Mártonról indul 7 óra — reggel 2 óra 58 délután és 7 óra 33 p. este.
Tökéről indul 7 óra 30 p. reggel, 3 óra 30 p. reggel és 8 óra este.
Szentesre érkezik 8 óra 04 p. reggel, 4 óra 01 perc délután és 8 óra 30 p. este.
Szentesről indul 4 óra 47 p. éjjel 8 óra 24 p. reggel és 4 ó. 57 p. d. u.
Hívasárhely népkertből 6 óra 32 p. reggel 10 ó. 07 perc 6 óra 49 p. este.
Vasárhelyre érkezik 6 óra 40 p. reggel, 10 óra 15 p. reggel és 6 óra 57 p. este.
E. - M. - Vásárhely — Nagyszelek.
Szegeddről indul 3 óra 30 p. éjjel 1 óra 40 p. délután 6 óra 40 perc este.
Hívasárhelyről indul 7 óra 22 p. délelött 3 óra 50 p. délután 8 óra 16 p. este.
Vasárhely népkert indul 7 óra 31 perc délelött 3 óra 59 p. délután és 8 óra 25 p. este.
Mártfúrról indul 7 óra 57 p. délelött 4 óra 25 p. délután 8 óra 51 p. este
Mindzentről indul 8 óra 26 p. délelött, 4 óra 54 p. délután és 9 óra 23 p. este
Szegeddről indul 8 óra 50 p. délelött, 5 óra 19 p. délután és 9 óra 46 p. este.
Szentesre érkezik 9 óra 10 p. d. e 5 óra 38 p. délután 10 óra este.

Szentesről indul 5 óra 55 éjjel, 10 óra 44 p. délelött és 6 óra este.
Tökéről indul 6 óra 29 p. reggel, 11 óra 20 p. délelött és 6 óra 32 p. éjjel.
Kun-Szent-Mártonról indul 7 óra 11 p. reggel 12 óra 03 p. délután és 7 óra 22 p. éjjel
Homokról indul 7 óra 43 p. reggel 12 óra 37 p. délután 7 óra 52 p. éjjel.
Tisza-földváról indul 8 óra 01 p. reggel, 12 óra 57 p. délután és 8 óra 14 p. éjjel.
Mártfúrról indul 8 óra 16 p. reggel. 1 óra 16 perc délután 8 óra 31 p. éjjel.
Kengyelről indul 8 óra 50 p. reggel, 1 óra 53 p. délután 9 óra 04 p. éjjel.
Puszt-Tenyére érkezik 9 óra 05 p. reggel, k óra 10 p. délután és 9 óra 19 p. éjjel.
Puszt-Tenyéről indul 9 óra 17 p. reggel 2 óra 11 p. délután 9 óra 20 p. éjjel.
Szajolra érkezik 9 óra 34 p. reggel 2 óra 30 p. délután 9 óra 36 p. éjjel.
szajolból indul 9 óra 35 p. reggel k óra 31 p. délután 9 óra 41 p. éjjel.
Solnokra érkezik 10 óra reggel, 3 óra délután 10 óra 06 p. éjjel.
Budapestre érkezik 1 óra 10 délután 6 óra kó perc este 5 óra reggel.

Felelősszerkesztő: BÁNFALYI LAJOS.
Társaszerkesztő: MÁTEFFY LASZLÓ.
Küldetelajdonos a »Szentes és Vidék« Könyvnyomda

4161/1902. tk.

Visszárverési hirdetm. kivonat.

A szentesi kir. járásbírósg, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Brüll Ferencz végrehajtónak Czibrus Bálint végrehajtást szenvedő elleni 50 korona tőkékövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében Friedmann Jenő arverési feltételeket nem teljesített vevő ellen a szegedi kir. törvény-szék (a szentesi kir. járásbírósg) területén levő Szentes város belterületén fekvő, a szentesi 7283. sz. tjkvben A § 283ja. hrsz. ingatlanra 1066 koronában ezenmel megalapított kikiáltási árban a visszárverést érendeit és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1902. évi november hó 17. napjának d. e. 9 órakor ezen telekkönyvi hatóság helyiségében megtárad nyilvános arverésen a megállapított kikiáltási aron alól is eladattni fog.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becserának 10 százalékt, vagyis 84 kor. 80 fill. készpénzben, vagy ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.c. 179. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezeséről kikiáltott szabályszerű elismervényt átsszolgáltatni.

Kelt Szentesen, a kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóságnál 1902. szept. hó 26-án.

SZELESS,
kir. albiró.

Férfiak ingyen kapnak

egy legújabb tudományú gyógyszert, mely az elvesztett erőt visszahozza. Mindazok, akik érte írunk, ingyen kapnak egy próbasomagot, egy 100 oldal vastag könyvet együtt, postázódtulajánként, jól becsomagolva. A legcsudálatosabb csodagyógyszer ez, mely már ezeket megmentette. akik futóri kicsapongások folytán erjüket vesztették vagy azoközben betegségekkel szereztek. Ez okból elhatározza az intézet, miadéknél — a kikéri — egy esemő gyógyszert magyarul könyvesképpel díjtalanul küldeni. E házi szerrel otthon gyógyítható a baj és mindenki akik futóri kicsapongások folytán nemi bajokban, szellem-gyengeségben vagy chronicus betegségben, szenved otthon gyógyíthatja magát. Ez a gyógyszer közvetlenül ama szervekre hat, melyek erősiésre szorulnak és csudás eredményreel gyógyítja meg az éveit óta állandóan betegeskedő. Öregék és ifjak írhatnak, az által jelzett címen a »Fats Medical Institute«-nak, honnan a próbasomagot címükre azon nál megküdés. Az intézet első sorban azokat akarja megmenteni, akik gyógykezeltetésük végút ótnomak el nem hagyják. A próbasomag is megmutatja, milyen könnyen lehet e borzalmas betegségek-ből otthon is kigyógyulni. Az intézet nem tesz kivételt. Mindenki, bárholvan marogati is írhat a gyógyszert, amire a legnagyobb diszkrició mellett díjtalanul elküldik neki a próbasomagot a magyarul könyvvel együtt. Irjon tehát — akinek kell — mindenképpen az az. A küldemény olyan szépen van csomagolva, hogy senki se tudja meg a tartalmát. A levelet így kell megcímezni: State Medical Institute 6901 Elektron Building, Fort Wayne, Ind. Amerika És minden leve postamentesen küldendő.